امولي

گلاب جي گلن کي سندس چپن تي ڇهلئي هن چيو ”منهنجا سڳنڌي گل، خبر اٿيئي پرش ڪنهن کي چونديندو آهي“

گلن جي پنکڙين جي نرم ڇهاءُ کان پرسنتا جي مرڪ ڦهلي هئي ناريءَ جي چپن مٿان. هوءَ جواب نه ڏيئي پئي سگهي مگر....

”پرش انهي ناريءَ کي اپنائيندو آهي جا سندس آدرشن کي پيار ڪندي آهي. ان حالت ۾ چوندبُ پهرين ناري تي ڪري..“

ناريءَ کان هلڪو چرڪ نڪري ويو. تڏهن هيءَ سڳنڌي گل سڄڻ جو ايمان ڪجهه نه هو.

فقط ڪي مهينائي مس گذريا هئا شاديءَ کي، جڏهن سڀئيءَ سيجا پون ۾ ناريءَ پتيءَ جي گهنگهرالو ڪارن ملائم وارن ۾ آڱريون پئي گهمايون....

مگر سندس چپ هر هر پياسا رهجي ٿي ويا.

ناريءَ زوريءَ سندس مک پاڻ طرف ورايو.

”ليئن نه پلئي سگهنديءَ مون کي...“ ياونا جڳت لڏي ويو، ”ڇا مطلب؟“

”ڏس هي منهنجون اکيون منجهن ڪيڏا خواب پريل آهن؟...“

”مگر مون نه توکي ورلي ڪو ننڊ ڪندو ڏٺو آهي اڪثر نه تون جاڳندوئي رهين ٿو ڪتابع پڙهندو رهين ٿو... پوءِ خواب ڪيڏي مهل لهندو آهين؟“

”خوبلين لهڻ جي هڪ وهي ٿيندي آهي امولي، مان ان عمر ۾ مبي روزگار هئس سچ نه پڙهڻ لاءِ ئي اجان گهٽوئي ڪجهه رهيل هو. پوءِ به ڪٽنب پريوار کي گهرجن جي ڪنيي نرگ جيان رجهندو ڏسي مون کي ٿيو مون کي روزگار تي لڳڻ جي سخت ضرورت آهي. ڪي ڏينهن نه گهر ڇڏي پٽڪندو رهيس. ڪن دوستن وٽ آسرو ملندو رهيو. جدا جدا

گهرن ۾ مهماني، ڏار ڏار گهاٽن جو پاڻي پيئڻ سمان آهي. پاڻيهاريون ٻه مليون ليڪن ارٿ هيڻ جڳت کي سارٿڪ ٻڻائڻ لاءِ فقط نورن جي جهنڪار ۽ پاڻيءَ جي اوت جي ڪل ڪل مٿي ڪافي ناهي. ڪنهن کي وڏيڪ پڙهڻ اِ شوق هجي مگر مٿئٽ پڙهئي نہ سگهن هڪ غصو، هڪ تناءُ ليئن ٿي پريو رهيو منهنجي من جي اندر. عجيب گهر؟ گهاٽ ڪٿي سچا ڪٿي سون سان پريل ٻنهي جا رهواسي دکي، ڪنهن ٻه شخص ۾ پورو ميزان نظر نٿي آيو. وشال انداز جو ماڻهپو نظر نہ ٿي آيو. مون جهڙا ڪيئن مليا راهہ ۾، جن گهرجن پوريون ٿيڻ جي خفي ۾ خوب نوڪرون ڪاڏيون هيون.

ان وقت هڪ خواب ويڙهي ويو منهنجي چت کي، انسان جو ميزان، انسان جو ماڻهپو موشڪٽو آهي تہ گهرجن پوريون ٿيڻ جو ميزان پهرين اچڻ گهرجي...“

ناريءَ چيو ”مان تہ ليئن پيئي محسوس ڪريان جڻ ساري سرير جي نس نس جهڪ مهان شڪتيءَ اڳيان جهڪي رهي آهي. مگر ناٿ، جيڪو ميزان انسانن لاءِ توهين سوچي رهيا آهيو سو تہ ماڻهن ۾ گيتن، لئبررين جي ڪتابن پڙهڻ ۽ گهٽيءَ پاڙي ۾ ننڍيون سنسٿائون ناهڻ ساڻ ٿي اچي سگهندو. پهرين تہ پاڻ کي ٻلڪل نهنو، ننڍو ڪري، ادني ادني شخص جي اندر مٿين جڳت جي چيتنا کي جاڳائڻو پوندو. توهان جي انهن ويچارن مٿي تہ موون کي توهان طرف ڇڪيو ۽ هلي آيس توهان جي چرنن ۾. توهان جون روز مڙهہ جون سڀ گهرجون سني ۾ سني نموني هڪ رواجي استريءَ جيان پوريون ڪندي رهي آهيان.“

”اف امولي“ ڪنهن پيڙا ڪان وياڪل پرش پاسو ورئي ڇڏيو.

ياونا جڳت ۾ اگ لڳي ويئي. ساري رات ناريءَ کي انجا شجلا جلائيندا رهيا. هوءَ اڱڻ جي ڪنڌ ۾ وڃي ٻيني. اتي جيڪو ٻه ڪن ڪچرو پيو هو اهو ٻهاري ٻاهر اڇلي ڇڏيائين. چانڊنيءَ سندس گوري جسم مٿان پاڻ لٽائي وڌو. سون جلي رهيو هو. اڱڻ جي

نندڙيءَ پت سان ڪالونيءَ ڪان جدا ٿيل هن گهر ۾ هيتري آگ لڳي هئي ۽ پوءِ به سڄي ڪالوني الوٽ سمهي پيئي هئي. هئو اها گهرجن جي گهاٽي ۾ پيڙجي ٿڪجي جو سمهي هئي.

ڪيڏي مهل ڪتين ڪر موڙيا ۽ نندرا ديويءَ هن ناريءَ کي پنهنجي ياڪر ۾ پري ورتو تنهنجي خبر خود ڪيس به نہ پيئي.

هوءَ جاڳي تہ ڏٺائين: ڪالوني گهڻو اڳ جاڳي چڪي آهي ۽ ڏٺائين تہ امولي ءَ جو ملهہ ڪٽڻ واري بستري تان غائب ٿي چڪو هو. هڪ نندڙي پني ٽڪر تي لکيل هو تہ بلڪل ساڏارڻ رواجي استريءَ جهڙي جيون سنگني منهنجي خوبن جي راڻي ٿي نٿي سگهي....

اها پيڙا ڪيترن ڏينهن کان ڪيئن وٺيندي رهي آهي منهنجي من جڳت کي تون نہ سمجهي سگهندينءَ.... منهنجو ضمير مون کي اندرئي اندر ڪپيندو ٿو رهي. جيستائين هرڪو بانهون انسان پنهنجون گهرجون پاڻ نٿو پوريون ڪري سگهي تيستائين اڏار مئي ناهي ٿيڻو مانو جاتيءَ جو.....

امولي ءَ جو راتوڪو آگ لڳل سرير اڳيئي هڪبند جيان دکي رهيو هو.... ميرا پڪار ڪئي جوڳي مت جا مگر سندس ايماني من, ڪنهن جي پير جي ڪڙي بڻجڻ کان انڪار ڪري ڇڏيو. شادي رچائڻ مهل ڪيئن ڪڙيون امولي ءَ جي پيرن ۾ آيون هيون, هن انهن کي نڪرائي ڇڏيو, ساهيڙيون سڏون سپ ناتا ٽوڙي سگهجن ٿا مگر جڏهن ملئن جي موهہ ۽ ممتا واري ڪڙي ملئي تڏهن امووليءَ ۾ ان کي نڪرائڻ جو ساهس نہ هو. هن ڏاڍي آدر سان ان کي متي طاق تي رکي ڇڏيو.

هينئر بہ چيائين, يشوڌرا آهيان مان گوتم جي ستول چرنن کي پڪڙڻ منهنجو وڙئي ناهي.... پوءِ بہ سندس قمن جي خاڪ نراڙيءَ تي مکي ڇڏيائين....

هڪبي وس مرڪ مڙيءَ سندس چپن تي اهو سوچي ته ”سمجهه ۽ گيان جو آڌار ڪنهن وقت خودبه راهه ڀلجيو وڃي ۽ جذبات وهيٽو ٿيو پوي راهي...“

اڪيلو گهر- سونهن- ۽ ڪمسين عمر. ڇئن ديوارن اندر ڪوئي ڪلور وهي سگهيو ٿي.

امولي ديوارن کي حقيربڻائي ڇڏيو. سندس دوستيءَ جي دامن ۾ سڄي ڪالوني وڪوڙجي ويئي.

ڪٿي ڪوئي گانن وديا جو ڪلاس هو. نون قومي گيت ۽ ڏنون جهونن خيالن جي طرزن ۽ ترانن ۾ ملبوس ٿي گونجڻ لڳا. ڪٿي هڪ لئبرريبه کلي ويئي. اسڪول ته هوئي تنهن جي دادين جا ميڙ سڏائي امولي هر ماڻهيءَ جي هٿ ۾ ننئين نموني جو ڀاڻ پڪڙائي ڇڏيو. ڪالونيءَ ۾ هڪ ننئين ڍنگ جو جهان ڪڙو ٿي ويو، جهان جنهن ۾ جيتريائي گل هئا ان کيبيٽا ڪنداِبه هئا. ڪن جون قياس ڀريون نظرون جڏهن امولي مٿان پونديون هيون ته هوءَ ڀاڻ کي پنهنجي وجود کان هيٺ ڍرڪندو محسوس ڪندي هئي. مگر ڪن جي ڏڪار ۽ حسد تي امولي جو منهن وڏيڪ تيجسوي ٿي ويندو هو. ڪن ليئنبه چيو،

”اهڙي هوندي تڏهن ته پتيبه ڇڏي ويو اٿس“ امولي ڪنن کي هٿ ڏيئي اهڙا تعانلبڌندي هئي مگر اهڙن وقتن تي هوءَ سيتا ماتا کي ڌرتيءَ ڪانبباهر اچي ڀاڻ ڏيبه اڳريون وڌائيندو محسوس ڪندي هئي. جڻ هوءَ ڪيس ساڪيات درشن ڏيئي چئي رهي هجي.

”ڀارت جو پتي ديو اڄبه آدرش جو وڏيڪ پوڄاري آهي“

امولي ان سپنيمئي سيتا کي چوندي هئي ”انڪريئي ته امر آهي... مگر ولاسبه وردان آهي نه ته لوَ ڪش جون هستيون ڇا وجود ڀائي سگهن ها؟“ اهڙي وقت امولي پنهنجي ننڍڙي ديپڪ کي ڳلي لائي شانت ٿي ويندي هئي.

اچانڪئي هڪ ڏينهن هو گهر ۾ گهڙي آيو. امولي شڪنتلا وانگر منهن ڦيري ڪين ٻيٺي. نڪي سيتا وانگر ڌرتي جو سهارو گهريائين. ننڍڙي ديپڪ کي سندس گود ۾ رکي ڏاڍي سهج ڀاوسان چيائين "توهين اچي ويا؟"

هو ڏسندو رهيو امولي کي، چپ چاپ. سيجاپون واري رات جي ياد وري ساهه کڻڻ لڳي تڏهن کلي چيائين، "هيڏي عرصي کان پوءِ مون کي گهر ۾ ڏسي توکي ڪوئي اچرج نه لڳو؟"

"راجا دشيتڻ پنهنجي پرت کي ڪيڏن سالن کان پوءِ اچي ڏٺو هو." امولي جي نگاهه ڌرتي طرف هئي پر سندس کلهلبلڪل سڌا هئا.

ديپڪ هيل سوڙو پي جي ڪيسي مان پين پينسل ڪڍڻ ۾ محو هو. تنهن طرف سچ، پچ ڏيان هينئرئي ويس. سندس مٿو چمي چيائين، "ڙي هان تڏهن.... ان تڏهن کان پوءِ جيڪو هلڪو چرڪ هو سو چڻ ڪنهن غلطيءَ جي احساس جي شاهدي هو.

ليڪن امولي جاڻي ٿي ته ان رات جي جليل ناريءَ وٽ ڪنهن جي ڀه غلطي، غلطي نه رهندي آهيٻس هن ته سڀ ڪنهن کي سڀ ڪجهه معافئي ڪري ڇڏيو آهي.

پهرين آرٽڪ ميزان قائم ڪرڻو آهي ملڪ جي ماڻهن ۾ ماڻهپي موٽائڻ لاءِ ان آدرش لاءِ پتي ڪيترو ڪجهه ڪري سگهيو هو انجو اندازو لڳائڻ امولي لاءِ مشڪل هو. مگر ڪيس پنهنجي گرهستي جيون ۾ آدرش ۽ آرٽڪ حالتن جو ميزان قائم ڪرڻ ۾ حد کان وڌيڪ تڪليف ٿي هئي. پتيءَ جي غيرحاضريءَ ۾ هن پاڻ کي ايترو ته ڦهلائي ڇڏيو هو جو هاڻي ڪيس پتيءَ ۽ ديپڪ جي شيوا ڪرڻ ۾ ڪنئي درپيش اچڻ لڳي. ڪڏهن پتيءَ جي شرٽ جلبتڻ ڏوبي ٿوڙي آيو آهي، جڏهن سندس رومال گم آهي. ڪڏهن سندس روٽي تيار ناهي....

پتي ديو هڪ اسڪول جو پرنسپال مقرر ٿي ويو هو. پنهنجن آدرش جي ڦهلاءُ لاءِ ڪيس ڪافي زمين ملي هئي. گلبهه ڪڙي رهيا هئا جو هڪ ڏينهن پتيءَ امولي‍ءَ کي رڙ ڪري چيو، ”مهرباني ڪري اهلباهر جي دنيا سميٽي اچي گهر ۾ ويهه.... هيتريءَ ٻي ٻندوبستگي.....

امولي ڪلي ڏيڻ ڪانسواءِ پلا ڪريءَ ئي چا ٿي سگهي. هوءَ يڪ ٽڪ پتيءَ جي منهن ۾ ڏسندي رهي....

پتيءَ جي رڙ وري ڪر کڻڻ لڳي- ”ڪير چوندو هي گهر آهي؟ ڪڏهن پتين تي ڄارو....“

امولي‍ءَ پڇيو، ”جڏهن آدرش لاءِ توهين گهر ڇڏي ويا هئا، تڏهن من مٿي سنسار ڪيئن ڄاري سان پرجي ويو هو ان تي توهان جي نظرئي نه پيئي هئي.... هاڻي ته منهنجن آدرشن منهنجو وقت تي ڪٽي ورتو آهي....“

”اها چلبروڪشي ٿي رهي آهي آدرش لاءِ؟“

امووليءَ وٽ جواب ڪين هو. سندس من پرجي آيو. پوءِ به پتيءَ کي جواب لاءِ ترسيل ڏسي، هن ناريءَ جنهن اڪيلائيءَ جي عالم کي پرڻ لاءِ سئو طوفان سنا هئا، سا الاجي ڪيئن چئي ويئي، ”هاڻي شايد مون ڪيئي هڪ ساڌارڻ رواجي پتيءَ جوو تياڳ ڪرڻو پوندو....“ چوڻ ڪان پوءِ ڪيس لڳو ساري گهر، ڪالوني ۾ جهان جون پتيون لڏي اٿيون هيون ڪنهن ڌماڪي سبب.

صدين کان پوءِ هڪ آدرشي رام کي لڳو آدرش تڇ آهن، جي انهن هيڻان مانو پريم ۾ آدر جي ڌرتيءَ ناهي. هيءَ ڳالهه سيتا ڪيس ڌرتيءَ ۾ پورجي نه پر ڌرتيءَ مٿان رهي ثابت ڪري ڏيکاري هئي.

رام هن نوپچيتن ناريءَ کي ڏسندو رهيو پوءِ به قدمو اڳيان وڌي سندس مٿي تي هٿ رکي چيو، ”نه هاڻي ليئن نه ٿيندو“.

گڻيش جنم

سيتا جي ماءُ وٽ وڻ وڻ جي ڪاڻي اچي مڙي هئي. صفحي جي هڪ ڪنڊ مان اگربتين ۽ چندن جو واس پئي آيو- ڪمري مان سڄ فرنيچر ڪڍي پٽ تي چادرون ۽ تڏا وڇايا ويا هئا جن تي وينل ڪيئن زالون ۽ هڪ ٻه مرد ٻه نظر پئي آيا. ”جئه گڻيش ديو، ماتا جا نڪي پاروتي پتا شنڪر ديو.“ جي ڌني پئي هلي. سيني جي اک وري وري اگربتين واريءَ ڪنڊ ڏي ٿي ويئي ۽ هٿ پئي جوڙيائون- صندليءَ ڪي گونٿي لڳل ٻاڙهي سٽين سان ڍڪي مٿس چاندي جي ٿالهيءَ ۾ اڌ انچ جي گڻيش ڪي سائي پيلي ڪپڙي ۾ ويڙهي رکيو ويو هو. صندليءَ جي اڳيان جيڪو پيلو پلاسٽڪ جو رومال وڇايل هو سو سڄو پلاڪلين آڏين رپين ۽ نوٽن سان، شرڌالن پري چڙهيو هو.

صندليءَ اڳيان ويٺي هئي، اچي ساڙهيءَ ۾ نراڙيءَ تي تلڪ ٻڙي ڏنل سنيتا جي ماءُ، شرڌا ۽ وشواس جي سرهائي سان سندس منهن پئي چمڪيو. ٿالهيءَ ۾ براجمان مورتيءَ ۾ سندس نظر ئي نہ اصلڪ ساهہ اٽڪيل پئي ڏسڻ ۾ آيو. ڌنيءَ جي لئہ تي تاڙي هڻندي جهومي پئي هڪ ٻڍڙيءَ جي تالي تاڙي هڻي جهونگاريو ”گرو اسان جي گهر ۾ آيو ڀاڳ ڀلا ٿي ڀانيان گوش ٿي آهيان... سندس پر ۾ وينل جوانڙي ڪيس ٻس ڪرائي ۽ اونچي سر ۾ ڳائڻ لڳي ”آج ميري گهر پريتم آئي...“ شرڌالن جي تاڙي ۽ جهوم ٻند ٿي ويئي.

جوتيڪا راءِ جي هن وسريل گيت ۾ جيڪو جادو هو تنهن سيني کي مندشي چڙهيو. سنيتا جي ماءُ جون تہ اکيون ٻند ٿي ويئيون جل ڌارانون سندس ڳلن تي واٽ ٺاهڻ لڳيون...

گيت پورو ٿيو تہ در تي بيٺل ٻاهران آيل شرڌالون عورتون اندر ڌوڪي آيون. موليءَ اٿي کڙي ٿي. سندس وڏو ٿلهو سريربرف جهڙو اڇو، تنهن تي هيرن جي مٽين جا چلڪاٽ- سيني جون اکيون وڃي مٿس کتيون. گلابي چپن مان آواز نڪتو ”جن درشن ڪيو آهي سي هلنديون ٿيو تہ ٻين کي جاءِ ملي...“

ننڍڙي سنيتا پنهنجي ساهيڙيءَ کي چيو، ”دلي، ان کي ڇڏ، اهو آهي لوک شاهي.“
مردولا پنهنجي کل مٿان ٻڪ جهلي سنيتا جي ڪن وٽ چيو، ”مولي داديءَ جو هڪڙو ڏنو تو ڪجي پو ٿنگ تي ڪڇيس ۽ پوءِ ڀيو....“
سنيتا چيو ”ماٺ ڪر. کل نه نه- ممي غصو ڪندي.“
آيل ميڙاڪي جي پڻ پڻ سبب، ڏنيءَ بند تي ويٺي هئي. سندن ڪپڙن ۾ وڏل سينٽن جي خوشبوءِ اگربتين ۽ چندن جي خوشبوءِ تي حملو ڪٽي ڪيو. سنيتا جي ماءُ اٺ ڏهن ٻيون ٻه اگربتيون جلايون ۽ ڏني شروع ڪري ڇڏيائين. ميڙ مان هڪڙي جنهن جي ٻانهن جي نون سونن چوڙن چلڪاٽ ٻئي ڪيا. انهيءَ پنهنجي ٿولهه جوڀار ڦڙتائيءَ سان صندليءَ طرف ريڙهيندي، هٿ وڌائي چيو، ”ڀائي مون کي ته ڏيکار گڻيس جي موورتي، ته ساکيات درشن ڪريان.“ ڪنهن چيس ”پهرين هيٺ ته ويهه، ايري ڪاٺ کي ڪو ڀڳوان جو درشن ٿيندو ڇا؟“
موٽي ملڻي ويني ته ”يڪ“ ڇئي سنيتا ۽ سندس ساهيڙي مردولا کليءَ ٻاهر ڀڄي ويون.
سنيتا جي ماءُ ڏاڍي صدق سان، زريءَ واري ڪپڙي ۾ ويڙهيل ناريل جو ٽڪرو موٽي عورت جي اڳيان آندو. پاڻ به ڪجهه سريڪي. ناريل جي پيچڙيءَ ۾ جيڪا ننڍڙي ڏاندشي هئي ان طر3ف اشارو ڪري چيائين ”هيءَ جيڪا گڻيش جي سونڍ تي ڏسين، سا هيتري ٽڪري اڃا به وڏي آهي ڪلهه ننڍي هئي.ملئي هيري ماءُ ڪلهه تو پاڻ ڏٺو هو نه؟“ هيري ماءُ ڪمري جي ڀيءَ ڪنڌ کان زالن کان سيريندي اچي مورتيءَ وٽ پهتي. ڳل تي هٿ رکي چيائين، ڀٽڙي، قربان وڃان گڻيش گنج پتيءَ تان، اڙي سنيتا جي ماءُ تو وٽ ته پريو پاڻ پڌاريو آهي. اجان ٻئي پٽ گهرندي آهين.“
چمڪندڙ چوڙن واري ٻانهن وڌائي پنهنجي ڏکٽي هٿ ۾ زريءَ جي ڪپڙي سوڌو ناريل ٽڪر ڪٽي ڏاڍي اڃرج مان وري ٽڪر کي ۽ هيري ماءُ کي ۽ سنيتا جي ماءُ کي

پئي ڏٺو، آخر چيائين، ”رنگيءَ جا رنگ نيارا آهن- سائينءَ جي ڳجهه ۾ اوپل ڪنهن هٿ وڏو آهي. توبهه ٻا توبهه. منهنجي جانو گيسي، اصل ۾ ئي انت ۾ ٻادشاهي لڳي پيئي آهي سندس.“

ٻ ننديون نيٽيون ٻ اڳيان سري آيون هيون تن ٻ هٿ وٺائي گڏيش ورتو. سنيتا جي ماءُ انهن کي ٻ ڏاڍو اتساهه سانگ ڏيکارڻ لڳي ”ڏسو، هيءَ سونڊ آهي هتي هيءَ پاءُ انچ ڪن گڏيش جي ٿلهي پيٽ وانگر پيو لڳي ۽ هي ڏسو ٿنگون...

هڪڙيءَ نندي نيٽيءَ چيو ٻ ئي ٿنگون گڏيل ڇو آهن؟“ جواب هيري ماءُ ڏنو ”اڃان ته ڄمي پيو گڏيش گنجپتي، آهستي آهستي مورتي وڏي ٿيندي ويندي ته ٿنگون ٻ جدا نظر ايندي.“

ٻيءَ نندي نيٽيءَ چيو ”دادي دل ۾ نه ڪريو ته چوان... مون کي ته رڳو ناريل جو ٻچو پيو لڳي هيءَ رڳو رواجي ڪان ٿورو وڏو منو انچ مس آهي...“

”انهيءَ کي چئبو لٽئي ناستڪ“ هڪ ٻيءَ رڙ ڪئي. ”اڄڪلهه جي ننڍين ڇوڪرين ۾ صدق هجي ها ته گڏيش پڳوان هتي ڇو اچي جنم وٺي ها....“

پهرينءَ ننڍيءَ ٻين کي ٻانهن ۾ ڇهنڊڙي پائي چيو، ”بس ڪر جمني ته. وٺي نه پون پون ڪري...“

پون پون ته ”جمني“ نالو ٻڌنديئي شروع ٿي ويئي. سنيتا جي ماءُ جي شڪل دونهاٽجي ويئي هئي پر جڏهن ٻڌائين هرڪا جمنيءَ کي ڳٽڙ ڪان ونڻ لڳي آهي، تڏهن وڃي پيٽ ۾ ساهه پيس. هڪڙيءَ چيو، ”ڪلهه ٻ مان ڏسي ويس اڄ ته وڏي ٻيٽو ٿيو آهي....ٻيءَ ٿوڪ سان پڇيس ”تون ٻ ناريل جو ٻچو ٿي سمجهين؟“

”ننڍپڻ (نڪ تي جانو پري جواب ڏنائين) مان اهڙا ناستڪ ويچار رکاڻئي کين- هي ته سڏو سنواڻو گڻيش جنم ورتو آهي. پڻ مان مورتي ٺهندي آهي تنهن هرڪو پوڇيندو آهي سو هيءَ ته....“

پوءِ ته جيترا هئا مڪ، تيتريون هيون ڳالهيون، ڪڇ اوتار، مڇ اوتار نرسنگ اوتار...“

هيري ماءُ چيو ”جمنلباءِ تو جو ڊينگ اڇليو ته هي رڳو ناريل جوڀچو آهي سو اهو ته ڀڏاءِ پوءِ وڏندو چو پيو وڃي؟“

هيءَ ته وپڏي ڳجهارت هئي جا جمنا ڪانڀه سلي نه ٿي ويئي. سندس شڪل مان ظاهر هو ته ناريل نظر ايندي ڀه سندس اندر ۾ ڪجهه ڪڙهي رهيو هو. آهستي پڇيائين- گهڻا ڏينهن ٿيا آهن هن کي وڏندي؟“

”اڙي جمنا پيڻ، سڄا سارا پنج ڏينهن ٿيا اٿس. سوڀه ڏاڍو چتائي چتائي شرطئي شرطائي پوءِ مهنجي گهر پڏاريو آهي.... پهرئين ڏينهن خواب لڌم، ته گڻيش مهراج پاڻ منهنجي مٿن وٺڀينو آهي، چويم وينو ڪلهه ڪان ورت وات ۾ وڻيو ويڻي آهين، هاڻي اٿي چلهو چونڪو ڪر... مون کيڀڪ لڳي آهي“.... اٿي ڪڙي ٿيس. پر مورتي انتر ڌيان ٿي ويئي. وريڀئي ڏينهنڀه ساڳيو خواب. تڏهن چيومانس ”پوءِ ظاه رچو نٿو ٿين؟ مان ته هردم، تنهنجيڀڏيڀانهي آهيان“ وريڀه ڏسان گم. نيٺ ٽئين ڏينهن چيائين ”اڇي تو وٺ جنم وٺندس“ مانڀاڻئڻ لڳيس چيم ”سنيتا جو پيءُ ته سرڳ ۾ آهي مون وٺ جنم لهي مون کي ٺڪو ڏيندين ڇا؟“

ڪلي چيائين ”منهنجو جنمڀلڪل سوکيم، ٿيندو“ مان اٿي ڏسان ڪٽي ته سڄي پگهر ۾ شل ٿي ويئي آهيان. گڻيش سواميءَ جي ڪل ڀئي ڪنن ۾ وڃيم. اوچتو وڃي ناريل تي نظر پيم. جان ڪٽي پڇي اڏ ڪيان ته ڏسان ناريل جي هيٺان گڻيش جي سونڊ نڪريلڳي آهي. هي چمتڪار ڏسي مان ته ايڏي خوش ٿيس جو چلڀڏايان؟ اٿي سنان ڪرڪي زريءَ

جي ڪپڙي ۾ ويڙهيو مانس.... مون تہ رڳو اوڙي پاڙي ۾ ڪٽي ڳالهہ ڪئي تہ مون وٽ گٽيش جڳئو آهي پر سڄي شهر ۾ جو خبر ڦهلجي ويئي آهي سوبہ سندسئي چمتڪار ڇئبو...“ سڄي سنگت مان جئہ جئڪار گونجڻ لڳي. پر جمنيءَ چيو، ”سنان روز ڪرڻئيندا آهيو هن انچ جيتري ناريل جيبچڙي ڪي؟.... شايد پاڻيءَ جي زور تي پيو تُورو تُورو وڏي هي ناريل جو انڪر....“

هيڏي ميڙاڪي جي جئجئڪار وچ ۾ جمنا ڪي هي ڪفربولڻ ۾ جا من جي طاقت ڪني ڪري لڳڻئڻي پئي ان جو اندازو فقط سندس نراڙيءَ تي نڪري آيل پگهر ماڻئي، ڏسندڙ لڳڻئي تي سگهيون. سيئي زالون جمنيءَ جي گلا ڪرڻ لڳيون. سندس ساهيڙي ڪيس ٻاهر ونيڻئي. سندس هٿ ٻڌڻئي شب ۾ چيڻئين، ڌرمي ڳالهين ۾ ڪو ليئن ڇئبو آهي ڇا... چري آهين ڪا تونبہ....“

جمنيءَبہ شب ۾ چيو، ”ڏسج ويهي هفتي اندر ان ڪي سرن درياءَ نہ ڪن، تہ مون ڪي ڇئج.“ ننڍڙي سنيتا هنڻبنهي جون ڳالهيونٻڌنديون ۽ اڪربہ اڪر اچي ماءُ ڪيٻڌايڻئين.

چپ ڦڏا ڪري ماءُ چيو، ”ڪيسئي نہ هفتي اندر سرن درياءُ ٺيڻو پوي.“

هئہ مئہ ٽري. رات سڄي سنيتا جي ماءُ پاسا ورڻئيندي اڻ تڻ ۾ گذاري. هر هر ڪيس جمنيءَ جا پڇاڙيءَ وارا اکر پئي ڪنن ۾ٻڙيا. پاڻ ڪي چيڻئين جي جمني سچي هئي تہ ٻين هيترين زالن ڪي ڇا اڪيونئي ڪين هيون؟ ليڪن ڪيترلبہ آٿت سوچيندي سندس دل اچ اڳين پنجن ڏينهن واري وشواس سان پرجي نہ پئي سگهي.

صبح صبح اخبار ڪڻنديئي سنيتا رڙ ڪري ماءُ ڪي چيو، ”ممي گٽيش اسان ڪي چڱو مشهور ڪري ڇڏيو آهي. اچ اخبار ۾بہ اچي ويو اٿيئي تہ اسان جي گهر ۾ گٽيش جنم ملهئجي رهيو آهي. اچ تہ تمام گهڻا ماڻهو درشن لاءِ ايندا۔ ڏسج ڪيڏا ٺاپئسا اچن اچ ٻہ....“

سنيتا جي ماءُ پٽ تي پٿاريل اڇي ڪير جهڙيءَ پترانيءَ تي اٿي ڳڻتڙي ٿي ويهي رهي.

سنيتا ڪيس ڏونڌاري چيو، ”ڏسجانءِ اڄ تہ اخبار وارا تنهنجو فوٽو ڪڍڻ ايندا. شايد ٽي ويءَ وارا بہ.... او ممي يو آر گرئنڊ!“

مگر مميءَ جي اکين اڳيان ور ور ڪري اهوئي نظارو ڦري رهيو هو جيڪو جمنيءَ وڃڻ مهل چيو هو هاڻي ڪيس گڻيش جي مورتيءَ برابر ناريل جو انڪرئي نظر اچڻ لڳي.

جڏهين سنيتا اچي چيو، ”هيٺ تہ ڏس ممي ڪيترا ماڻهو پيا اسان جي گهر اچن!“

تڏهن ماءُ چرڪ ڀري اٿي ڪڙي ٿي. اڄ تہ سندس گهر ۾ حشام ماڻهن جا درشن لاءِ آيا ۽ ويا پر ڪنهن بہ سندس منهن تي اهو وشواس اها خوشي اهي جل ڏاريڪون نہ ڏٺيون. هوءَ نر اتساهہ نبل پراڻيءَ جيان اکيون بند ڪيو بت بڻي ويٺي رهي.

ستن ڏينهن کان پوءِ بہ جڏهن مورتيءَ ۾ فقط پاءُ انچ جيترو بہ واڌ نہ ٿي الٽو ناريل جا سنهري نرم وار ان تي پرگهٽ ٿيڻ لڳا، تڏهن سنيتا جي ماءُ خود اٿي مورتيءَ کي ڪڇ ۾ جهلي صبح صبح سمنڊ ڏي هلڻ لڳي. هڪ پل لاءِ خيال آيس جي اڄ بہ هيڏا ماڻهو اچن تہ انهن کي ڇا چونديس ڪهڙو منهن ڏيکاريندس انهن کي، ڇو نہ پاڻ کي ٻوڙي ڇڏيان....!“

مگر جڏهن لهرون وڪڙ وڪڙ ڪندسيون سندس پيرن وٽان مٿي چڙهڻ لڳيون، تڏهن سنيتا جي ماءُ پاڻ کي نہ، فقط مورتيءَ کي ئي سمنڊ ۾ اڇلائي ڇڏيو.....